Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 222 (3222)

СУБОТА
22 листопада
2003 року

ОФІЦІЙНО

Співпраця на всіх рівнях

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Як повідомляє Інформуправління ВР, учора Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Індія у нашій державі Шекхоленом Кіпгеном. «Останнім часом відзначається активізація двосторонніх стосунків, — зазначив В. Литвин, — і до цієї роботи повинні залучитися парламенти двох країн». «Верховна Рада України налаштована на співпрацю на всіх рівнях — комітетів, фракцій, груп дружби», — підкреслив він. У свою чергу, Ш. Кіпген заявив, що Індія надає великого значення офіційному візиту делегації Верховної Ради України на чолі з В. Литвином, який заплановано на перші дні грудня.

ЦЄІ допоможе отримати ринковий статус

Прем'єр-міністр України Віктор Янукович висловив сподівання, що країни—члени Центрально-Європейської ініціативи (ЦЄІ) підтримають рішення про надання Європейським союзом Україні статусу країни з ринковою економікою. «Ми сподіваємося, що наші партнери підтримають, і це буде наша спільна позиція, оскільки вона стосується наших спільних інтересів у розв'язанні торгово-економічних питань між державами», — сказав В. Янукович в інтерв'ю журналістам у четвер у Варшаві, де брав участь у роботі VI економічного форуму країн ЦЄІ.

У рамках форуму український прем'єр зустрівся зі своїм польським колегою Лешеком Міллером. Після закінчення зустрічі Віктор Янукович повідомив, що Україна і Польща на рівні робочої групи «впритул підійшли» до розв'язання питання про подальше будівництво нафтопроводу Одеса—Броди в бік Плоцька. У січні наступного року сторони «разом розглянуть питання, насамперед, відпрацювання проекту з економічної точки зору: як це виглядатиме» і що Україна отримає «позитивного від цього проекту».

ПОДРОБИЦІ

Сумують за загиблими й підсилюють заходи безпеки

У телеграмі Президентові Туреччини Ахмету Неджжету Сезеру Президент України Леонід Кучма висловив щирі співчуття сім'ям загиблих унаслідок терактів у Стамбулі та всьому дружньому народу Турецької Республіки. Прем'єр-міністр України Віктор Янукович також висловив співчуття у зв'язку з терактами і заявив, що не має наміру відкладати свій візит до Туреччини, запланований на 1—2 грудня.

(Закінчення на 2-й стор.).

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Олександр Іванов (1806—1858 рр.)

Наречений, що вибирає сережки для нареченої (1838 р.)

СУБОТА СКОРБОТИ

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Кожна четверта субота листопада в Україні відзначається як День Скорботи за жертвами голоду 1932-33 років. Дослідники стверджують, що Україна тоді втратила третину населення — до 10 мільйонів людей.

У лютому цього року відбулися спеціальні парламентські слухання, після яких було прийнято постанову про спорудження у Києві Державного історико-меморіального комплексу жертвам голодомору, політичних репресій та насильницьких депортацій. Виходячи з тієї постанови Держбуд і Мінкультури України разом з Київською міськдержадміністрацією провели конкурс на кращий ескізний проект такого історико-меморіального комплексу. Підсумки конкурсу вже підбито. Один із проектів (автор Анатолій Кущ) ви бачите тут: рука, пальці якої являють собою людські постаті, схилені в одностайній скорботі. Втім, під час обговорення одностайності не було.

(Закінчення на 5-й стор.).

У НОМЕР

Діалог столиць

Учора в Києві завершився Міжнародний економічний форум слов'янських столиць, який відбувався за ініціативою Собору слов'янських народів України, Росії і Білорусі та під патронатом міських голів Києва, Москви і Мінська.

Учасників привітав київський міський голова Олександр Омельченко. У його листі, зокрема, йдеться, що форум зможе окреслити нові можливості зовнішньої торгівлі, виробничої кооперації та інноваційного співробітництва промислових потенціалів трьох країн, а головне — шляхи ефективного використання нашого основного багатства — гуманітарного потенціалу слов'янської цивілізації. «Нині ми робимо перший крок до налагодження ефективної системи міжнародної співпраці столиць», — сказано у привітанні.

Єдине військове ТБ

21 листопада 1994 року вперше вийшла в ефір передача радіо Військово-морських сил України. Цей день став днем народження телерадіокомпанії «Бриз», єдиної ефірної телерадіоорганізації у Збройних Силах України. Сьогодні вона веде мовлення на трьох радіоканалах та на двох телеканалах у Севастополі і в Криму, плідно співпрацює з ТК «Інтер» та обласними телерадіокомпаніями. В основі програм «Бриз» — життя, бойові походи українських моряків, всіх військових на Кримському півострові, зв'язок армії з народом. Усі 9 років «Бриз» очолює капітан 1-го рангу Мирослав Мамчак, журналіст і публіцист, активний просвітянин. За дев'ять років існування «Бриз» не раз виходив переможцем на фестивалях телерадіоорганізацій «Червона калина» і «Україна єдина», «Телетріумф—Севастополь», **повідомляє наш власний кореспондент Світлана КАЛИНОВСЬКА.**

Струм піде на захід

Поставлено під навантаження нову лінію електропередач «Рівненська АЕС—Луцьк «Північна», яка дасть змогу стабілізувати роботу генераторів РАЕС. Адже діючих чотирьох ліній не завжди вистачало, та й виведення у ремонт хоча б однієї з них призводило до часткового розвантаження енергоблоків станції. Тому з урахуванням потреб четвертого енергоблока, введення в дію якого заплановано на наступний рік, почалася реалізація програми розширення схеми видачі потужності Рівненської АЕС. Щойно введена лінія «РАЕС—Луцьк «Північна» — перший етап цієї програми. Другий передбачає продовження лінії далі на захід, до Львова, що істотно поліпшить енергопостачання західних регіонів України, **повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.**

Черговий напад

19 листопада в Одесі було вчинено напад на власного кореспондента газети «Факты и комментарии» Олександра Левіта. Невідомі особи побили журналіста і погрожували вбити. Нападники не відібрали у О. Левіта жодних речей, хоча при ньому були гроші, мобільний телефон та інші цінності. Останнє журналістське розслідування власкор вів за фактами свавілі з боку працівників одного з кафе стосовно мешканців будинку, розташованого неподалік місця нападу. Потерпілий зробив офіційну заяву в Приморський райвідділ міліції.

У зв'язку з нападом гільдія власних кореспондентів центральних ЗМІ, що працюють в Одесі, оприлюднила заяву, в якій розцінює цей злочин як спробу в черговий раз звести рахунки з журналістами, які мають свою принципову точку зору на процеси, що відбуваються в місті й регіоні, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

БЛІЦОПИТУВАННЯ — МИКОЛАЇВ

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

Емілія Абрамівна ЛАГУТІНА, пенсіонерка:

— Щороку дітей-сиріт при живих батьках дедалі більше. До того ж дітки всі хворі, з порушеннями і фізичної, і розумової діяльності, адже їхні батьки — алкоголіки і наркомани.

Ігор Леонідович ПОХ, співробітник миколаївської газети:

— Люди перестають читати газети, книги. Тиражі газет падають не лише в Україні, а й у країнах СНД, Західної Європи. Люди тупіють. А ще — наше населення дедалі більше убожіє.

Василь ГАРАГУЛЯ, підприємець:

— Найбільша проблема — непевність у майбутньому моїх дітей. Та й у мене передпенсійний вік, а як можна прожити на одну пенсію, не уявляю. Добре, що невеликий прибуток маю від мого захоплення — роблю рамки і продаю.

В'ячеслав Іванович КАЛНАУС, військовий пенсіонер:

— Брутальність і матюки стали невід'ємною частиною спілкування. Гадаю, це від недостатнього виховання молоді в родинах і навчальних закладах.

Записала Олена ІВАШКО.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

Учора в Миколаєві через борги «Миколаївелектротрансу» місцевому «Обленерго» було знеструмлено контактну мережу, внаслідок чого в місті зупинився рух електротранспорту

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Як приватизувати творчу майстерню

Вечірнє засідання 20 листопада

Народні обранці прийняли у першому читанні зміни до Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та законопроект щодо керівників (президентів) Національної телекомпанії України і Національної радіокомпанії України. Цей документ визначає порядок призначення та припинення повноважень керівників НТКУ та НРКУ Верховною Радою та Президентом України, встановлює вимоги до керівників НТКУ і НРКУ та визначає їх статус.

У цілому прийнято проект закону про внесення зміни до ст. 12 Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)». Цим законопроектом пропонується надати пільги членам національних творчих спілок — художників, письменників тощо — у разі приватизації будівель, споруд, приміщень, в яких розміщено творчі майстерні.

Окрім того, народні депутати розглянули законопроекти про розвиток автомобільної промисловості України. Парламент підтримав проект, який рекомендував профільний комітет (автори — Юрій Кармазін, Вадим Гуров, Микола Рудьковський та ін.). Цей законопроект спрямовано на приведення чинного законодавства України щодо виробництва автомобілів до вимог Світової організації торгівлі, на захист внутрішнього автомобільного ринку. Зокрема, пропонується звільнити до 31 грудня 2008 року від сплати податку на прибуток підприємства з виробництва автомобілів та комплектувальних частин до них за умови реінвестування ними прибутку в розвиток власного виробництва, реконструкцію, технічне переобладнання та модернізацію. Передбачається також, що підприємства з виробництва автомобілів чи запчастин до них до 31 грудня 2008 року під час ввезення комплектувальних не сплачуватимуть ввізне мито, якщо такі буде використано цими підприємствами для виробництва автомобілів, країною походження яких буде Україна. Законопроектом змінено і ставки ввізного мита.

Водночас депутати не підтримали зміни до закону про стимулювання розвитку сільського господарства щодо кредитування та стабілізації роботи підприємств тютюнової галузі.

Юліана ШЕВЧУК.

Історичний фонд — золотий запас держави

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ранкове засідання 21 листопада

Народні депутати обговорили зміни до деяких законів України щодо державного регулювання обігу коштовних металів та каміння. Згідно з ними порядок і умови зберігання та реалізація цінних паперів, ювелірних та інших побутових виробів із золота, срібла, платини і металів платинової групи, коштовного каміння і перлів, а також лому й окремих частин таких виробів, на які накладено арешт, визначає Національний банк України разом з Міністерством фінансів.

Пропонується також встановити, що Нацбанк є не єдиним зберігачем державного золото-валютного запасу і дорогоцінних металів, каміння, інших коштовностей. Ця норма обумовлена тим, що серед цінностей, на які накладено арешт, можуть бути такі, що мають історичну, музейну, наукову або іншу цінність, є пам'ятками загальносвітового та загальнодержавного значення. Такі цінності за поданням Міністерства фінансів і рішенням Кабміну зараховуватимуть до історичного фонду.

Верховна Рада України у першому читанні розглянула і проект закону України «Про внесення змін до Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», який передбачає вилучити з переліку Кременчуцький завод залізобетонних шпал.

А змінами до Закону України «Про охорону праці», який депутати розглянули у першому читанні, передбачено надати право інвалідам, за їх згодою та за умови, що це не суперечить рекомендаціям медико-соціальної експертної комісії, працювати у нічний та надурочний час.

Парламентарії розглянули також проект закону про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику». Законопроект спрямовано на посилення охорони важливих гідроелектротехнічних об'єктів від терористичних та інших злочинних посягань. Проект доповнює чинний закон новою статтею, якою передбачається встановлення власником гідротехнічних споруд або уповноваженим ним органом особливого режиму доступу сторонніх осіб та всіх видів транспорту на території заборонених і контрольованих зон гідротехнічних споруд. Проте цей документ викликав істотні зауваження у деяких депутатів.

На початку ранкового засідання було оголошено депутатські запити, заяви і повідомлення.

Парламентарії вшанували хвилиною мовчання пам'ять політичних в'язнів — Василя Стуса, Анатолія Литвина, Олекси Тихого, річниця перепоховання яких виповнилася вчора.

Крім того, Голова Верховної Ради Володимир Литвин повідомив про вихід Олександра Карпова із фракції НДП.

Олена ГОРБУНОВА.

ПОДРОБИЦІ

Сумують за загиблими й підсилюють заходи безпеки

(Початок на 1-й стор.).

Як передає «Інтерфакс-Україна», турецька влада ввела посилену охорону будинків Посольства України в Анкарі, резиденції посла та Генерального консульства у Стамбулі. Як повідомив посол України в Туреччині Ігор Долгов, на території цих диппредставництв розміщено блокпости, кожний з яких охороняють два представники турецьких служб безпеки. Крім того, мобільні підрозділи турецької поліції здійснюють регулярні об'їзди дипломатичних установ та інших уразливих об'єктів. «Україна, як одна з країн, котрі направили свій миротворчий контингент до Іраку, усвідомлює, що це створює певну небезпечну ситуацію для її дипломатичних об'єктів, зокрема в Туреччині», — зазначив український посол. Тому за дорученням Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка було вжито заходів для посилення безпеки. Ігор Долгов також повідомив, що надіслав співчуття у зв'язку із жертвами внаслідок теракту главі британської дипмісії в Анкарі.

ГОЛОД-33

Пам'ять народу неубієнна

Україна відзначає 70-річчя голоду-геноциду. Зокрема, в Запоріжжі, на Фестивальній площі, сьогодні відбудеться мітинг-реквієм. Планували встановити пам'ятний знак загиблим землякам біля новобудови Покровського собору. Та завадив... той-таки голод — бюджетний. За словами голови Запорізької ради Товариства охорони пам'ятників історії та культури Михайла Сидоренка, проект знака є, а коштів на його спорудження у влади нема.

У селі Триби Полтавського району відбувся мітинг-реквієм на місці перепоховання жертв тоталітаризму.

У міському архіві Херсона відкриють виставку. Її особливими експонатами стануть роботи школярів, котрі два роки записували спогади очевидців голоду. Кращі записи прийнято на державне зберігання до архіву.

1000 спогадів очевидців записали студенти, науковці й архівісти Чернігівщини, де голод-33 забрав 362 тисячі життів. Про це йшлося на науково-практичній конференції, що відбулась у залі засідань облради.

На знімку: заступник голови Чернігівської облдержадміністрації Віктор Тканко **(ліворуч)** знайомить письменника Володимира Шкварчука та бібліографа Ірину Каганову з тритомником «Пам'ять народу неубієнна: спогади очевидців». Книгу видано за сприяння місцевої влади.

За повідомленням наших власних кореспондентів Олександра АБЛІЦОВА, Алли БРУСИЛОВОЇ, Григорія ГРИНЯ, Сергія ПАВЛЕНКА.

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

Європарламент закликав не зачиняти двері

Європейський парламент ухвалив резолюцію щодо запропонованої Європейською комісією концепції «Ширша Європа», в якій продемонстрував підтримку європейського покликання України. Про це йдеться у повідомленні представництва нашої держави при ЄС. «З метою підтримки процесу реформ в Україні Європейський парламент визнав за необхідне залишити відчиненими двері для набуття Україною членства в ЄС», — йдеться у ньому.

В остаточно погодженому депутатами тексті документа відзначається, що згідно зі статтею 49 Угоди ЄС «кожна європейська країна, яка поважає й дотримується принципів фундаментальних свобод, демократії, прав людини, верховенства права, може претендувати на вступ до ЄС». «У резолюції наголошується, що визнання прав таких держав, як, зокрема, Україна, котрі висловлюють прагнення набути членства в ЄС за умов досягнення ними всіх необхідних критеріїв, повинно виступати потужним стимулом їхнього співробітництва в рамках «Ширшої Європи», — зазначено в повідомленні. Депутати Європейського парламенту визнали у своїй резолюції, що Україна повинна відігравати особливо важливу роль в контексті нової політики сусідства ЄС з огляду на свої розміри, географічне розташування, історичні, культурні, економічні та інші зв'язки з Центральною й Західною Європою, Росією, а також з урахуванням її потенціалу стати ще більш цінним партнером для ЄС.

Храм права

Учора в Харкові з нагоди десятої річниці Академії правових наук України врочисто відкрито її новий офіс

Це єдина із галузевих академій, яка розташована не в столиці, а в місті, що вже протягом двох століть є центром юридичної науки нашої держави. Перерізаючи традиційну стрічку, президент Академії правових наук Василь Тацій зазначив, що всього за рік талановитими українськими будівельниками, реставраторами за допомоги місцевих властей із напівзруйнованого приміщення відбудовано прекрасний храм права. Про таку будівлю мріяло не одне покоління юристів. Крім чудового актового залу, робочих кабінетів, тут розмістилася унікальна бібліотека рідкісної книги в галузі правознавства, яку обладнано сучасними інформаційними технологіями. В комплексі будівлі є і невеликий готель, де юристи з усіх регіонів країни зможуть зупинитися на час відрядження до академії.

Микола КОСИЙ.

КОНКУРСИ

В «Україні» вітали кращих

У Києві в Національному палаці «Україна» втретє відбулася урочиста церемонія нагородження лауреатів міжнародного конкурсу «Золоті торгові марки України».

У конкурсі взяли участь більше трьох тисяч підприємств і компаній із 58 країн світу. Голова оргкомітету народний депутат Леонід Кравчук зазначив, що організатори ставили перед собою два основні завдання. «По-перше — знайти і показати людей, які в нових умовах уміють працювати по новому, а по-друге — показати світу реальний потенціал України».

Серед лауреатів лідери вітчизняної і світової економіки.

У церемонії нагородження, яку супроводжували виступи самодіяльних колективів та естрадних виконавців, узяли участь народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, торгових представництв іноземних держав, інші почесні гості.

Олег ДЕНИСОВ.

На знімку: Леонід Кравчук вручає народній артистці України Софії Ротару приз суджувану в рамках конкурсу премію «Арт-Олімп».

Фото Михайла ГОЛЯКА.

СПОРТ

Слідом за «Динамо» — одесити

Футбол. Кубок країни. 1/4 фіналу. «Чорноморець» (Одеса) — «Металург» (Запоріжжя). 2:0 (перший матч —1:1). Одеса. Центральний стадіон «Чорноморець». 6 000 глядачів. Голи: Косирін, 13, Лисицький, 42.

Одесити слідом за київським «Динамо» вийшли до півфіналу.

Тероризм — ворог футболу

Матч Ліги чемпіонів «Галатасарай» (Туреччина) — «Ювентус» (Італія) перенесено з 25 листопада на 2 грудня через теракти у Стамбулі. Нову дату та місце проведення поєдинку Кубка УЄФА «Маккабі» (Ізраїль, Хайфа) — «Валенсія» (Іспанія), що мав відбутися в турецькому місті Ізмірі 27 листопада, визначать пізніше.

А футболісти київського «Динамо» на своїй заміській базі в Кончі-Заспі готуються до важливого матчу Ліги чемпіонів проти московського «Локомотива», котрий відбудеться у столиці Росії 25 листопада. Сьогодні футболісти і тренери привітають президента свого клубу Ігоря Суркіса з 45-річчям. А найкращим подарунком йому буде, звичайно, позитивний результат у Москві наступного вівторка.

Команда готується за планом. Одужують футболісти, котрі мали мікротравми, — Федоров, Гавранчич, Рінкон, Нанні. Сподіватимемося, до зустрічі із залізничниками і вони перебуватимуть у найкращій формі.

До речі, до Москви в ніч з понеділка на вівторок вирушить спеціальний потяг з уболівальниками і представниками ЗМІ.

Дострокова перемога

Баскетбол. Кубок ФІБА. Жінки. «Козачка-ЗАлК» (Україна, Запоріжжя) — «Технічний університет» (Росія, Казань). 76:78. Запоріжанки достроково забезпечили собі перше місце у групі і продовжать боротьбу в турнірі на його наступному етапі.

В. Б.

Співаймо про божественне, панове!

У вінок святкувань, присвячених 400-літтю надання місту Жовкві Магдебурзького права, гармонійно вплелися зустрічі з постійними читачами газети «Голос України»

Поріднив нас свого часу... Богдан Хмельницький. Навесні ми разом із заступником голови Жовківської райдержадміністрації Євгеном Янушевичем, колегою із Черкас Лідією Титаренко посадили три дубки в Чигирині, на території гетьманського музею. Ми не сперечалися тоді про місце народження Богдана Хмельницького і зійшлися на тому, що головне — аби його дух витав над усіма українськими обширами.

Коли ступаєш камінною доліжкою храму, вимощеною ще в XVII столітті, потрапляєш в іншу реальність — давню, і сучасну водночас. Напрочуд актуально звучать донині рядки із Привілею місту Жовкві на Магдебурзьке право, проголошені 1603 року королем Сигізмундом III. Ось що написано там про самоврядування і правила співжиття:

«...А якщо під час ярмарку і торгів виникнуть якісь суперечки між громадянами та приїжджими, то всім їм має слугувати рівне право й судочинство згідно з законами й справедливістю.»

Одне слово, Магдебурзьке право, якщо адаптувати документ до сьогодення, не полишає місця для чвар і безпредметних суперечок. Саме таку «політику» сповідує влада міста. Щоб ніхто не засумнівався в цьому, державні службовці вийшли на сцену, що постала на Ринковій площі під час свята, у складі... хору. Вони співають разом і в будні. Половина хорової капели «Діброва» — то чиновники. У вільний від суєти-сует час голова райдержадміністрації Петро Грень співає тенором у церковному хорі разом із баритоном — начальником відділу внутрішньої політики Михайлом Козаком. Спів про високе й божественне обом дає змогу піднятися над партійними платформами — СДПУ(о) та Конгресу українських націоналістів. І не лише їм...

До слова, на свято прибули гості різних ідеологічних орієнтацій, але в Жовкві вони мило усміхалися одне одному. Може, цей рефлекс закріпиться?

Про всяк випадок гостям і мешканцям міста роздали текст Привілею на Магдебурзьке право, де проголошено, що інтереси громади — понад усе!

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

На знімку: делегація села Туринки приєдналася до «групи підтримки» газети «Голос України».

ВИПАДОК

І знайшлася сестра

Через 56 років мешканка Краснодона Лідія Щербакова розшукала свою рідну сестру. Допомогла їй у цьому телепередача «Жди меня». Сестри загубилися 1947 року на одному з вокзалів. Лідії тоді було сім років, а її сестрі Ніні лише три. Дівчаток віддали до різних дитячих будинків. Шукати сестру Лідія почала 20 років потому. Зверталася до різних організацій, але безрезультатно. У лютому написала листа авторам «Жди меня», а вже у вересні отримала відповідь і запрошення на запис. У студії вона зустрілася з Ніною, яка розповіла, що її вдочерили, дали інше прізвище, по батькові. Тому Лідії довелося вести пошуки понад 50 років.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

75 років з фотоапаратом

Відомій фотоаматорці Волині Ірині Олександрівні Левчанівській виповнилося 90 років. Ще в двадцяті роки батьки подарували Ірині фотоапарат, відтоді вона не полишає улюблену справу.

За ці роки нею зроблено майже десять тисяч знімків. На них зафіксовані неповторні куточки волинської землі, її люди. На багатьох фотографіях відзнято Луцьк довоєнної і повоєнної пори. І тільки завдяки ним нині мешканці обласного центру можуть дізнатися, який вигляд мало їхнє рідне місто 50—70 років тому. Ірина Олександрівна в молодості була активним членом драматичного, хореографічного та фотогуртків українського культурологічного товариства «Просвіта». Вже в зрілому віці не раз організовувала персональні виставки малюнків та фотографій. А в 70-ті роки вперше взяла в руки кінокамеру. З тих пір відзняла 12 кінострічок. Одну з них присвятила своїй матері — Олені Карпівні Левчанівській, знаній сенаторці колишнього польського сейму, яка у 20-ті роки минулого століття мужньо відстоювала в ньому інтереси українців, котрі мешкали на території тодішнього Волинського воєводства.

І тепер Ірина Олександрівна не залишає улюбленої справи. Майже щодня виходить на вулиці міста зі своїм фотоапаратом і кінокамерою. Нині працює над новою кінострічкою «Театр двох авторів», пише мемуари. Кілька її подібних книг уже побачили світ у волинських видавництвах.

Микола ЯКИМЕНКО.

Луцьк.

НОВЕ РІШЕННЯ

3 пляшки — новорічна ялинка

Черкаські міські екологи провели акцію «Друге життя вторинної сировини». Зокрема, ЗАТ «Вторресурси» продемонструвало продукцію, яка випускається з пластикових пляшок та поліетиленової плівки. З подрібненої сировини виготовляють полімерну дошку, агломерат, труби і навіть чудові новорічні ялинки.

А нещодавно на підприємстві встановлено нову технологічну лінію. Комплекс подрібнюватиме вторсировину і перетворюватиме її на гранули, з яких випускатимуть якісну пластмасу. Крім того, з'ясовується, з використаних пластикових пляшок можна виготовляти міцний шифер та інші будматеріали.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

ВИСТАВКИ

Свідчення минулої епохи

Історію відносин України з Османською імперією більшість із нас уявляє як низку воєнних конфліктів. Але навіть «Пісня про Байду», що оповідає про загибель епічного героя Байди Вишневецького, починається з епізоду на Цареградському (Стамбульському) ринку. Річ у тім, що насправді взаємини наших народів протягом століть були набагато різноманітніші. У великих турецьких містах завжди були українські колонії, що будували свої будинки, торгові заклади і церкви. А оскільки кордони держав 200—300 років тому істотно відрізнялися від сучасних, того часу на нинішній території України було багато прикордонних турецьких фортець. Серед них Хотин і Кам'янець-Подільський, Акерман і Очаків, Ізмаїл і кримські міста.

Османська культура вплинула на розвиток Європи загалом й України зокрема. Останнім часом учені обох країн велють роботу з вивчення цих контактів. З 1997 року на території України працює спільна україно-турецька археологічна експедиція, що проводить розкопки на місці старих турецьких поселень, зокрема в Очакові й Білгороді-Дністровському.

Результати її роботи представлено на виставці, що відкрилася в Києві в Археологічному музеї НАН України «Археологічні матеріали часів Османської імперії, що їх знайдено на території України», присвяченій 80-річчю Турецької Республіки.

До експозиції увійшли майже 400 предметів переважно XV—XVIII століть, що їх відібрано з тисяч знахідок експедиції. Зібрання це для більшості може здатися несподівано мирним. Велику частину експозиції становить столовий і кухонний керамічний посуд і місцевого виробництва, і імпортований з Туреччини, Європи, Китаю.

Не менш цікава й колекція люльок. Експонати вражають високим рівнем виконання, відрізняються розмаїттям орнаментів, витонченістю форм і візерунків.

У колекції металевих виробів представлено залізне, бронзове й мідне начиння, прикраси і зібрання монет, серед них: османські, татарські, молдавські, західноєвропейські й російські.

На виставці експонуються й унікальні речі, що їх уперше знайдено в Україні.

А деякі з експонатів не мають аналогів навіть у музеях Туреччини.

На знімках: керівники спільної експедиції кандидат історичних наук Світлана Бєляєва (**ліворуч**) і професор Боскурт Ерсой (**праворуч**) знайомлять посла Туреччини в Україні пана Алі Більге Джанкореля і його дружину з експонатами виставки. Складана мідна сковорода XVIII століття. Турецький фаянсовий глечик.

Олег ДЕНИСОВ.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

АНОМАЛІЇ

Одноразова примара на гусеничному ходу

Винахідників завжди вважали людьми не від миру сього. Ці дивaки прагнули поліпшити наше життя протягом тисячоліть. Але деякі їхні ідеї відзначаються такою, м'яко кажучи, чудністю, що гідні, ні, не застосування, але розповіді. Деякі з них увійшли до виданого Тедом ван Клівом збірника «Абсолютно абсурдні винаходи: найідіотськіші патенти».

Почнемо з апарата для здобування правди, запатентованого 1930 року. До детектора неправди пристрій ніякого відношення не має. Навіщо це, якщо визнання провини можна домогтися ефектною появою примари?

Підозрюваного в злочині винахідник пропонував перепровадити до приміщення, де на нього чекав мерехтливий кістяк, що миготів порожніми очницями. У суміжній кімнаті мав сидіти слідчий, який керував рухами кістяка і ставив запитання через трубку в роті примари. Вирази обличчя допитуваного фіксувалися б на кінокамеру, а його відповіді записувалися на магнітофон. Можете уявити міміку будь-якої людини, навіть ні в чому не винної, перед кістяком, що волає: «Навіщо ти вбив мене, Майкле?» У принципі зізнається кожен, підданий такій процедурі. Слідству залишається тільки вибрати того, хто найбільше сподобався.

Трохи пізніше, після другої світової, запатентували ще одне диво техніки — дитячий візок на гусеничному ходу (патент 1947 року). Фантазію винахідника підхльоснула, швидше за все, ідея самохідної артилерійської установки «Фердинанд», що сповнювала жахом піхоту союзницьких військ. Спосіб використання цього дива мілітаристської думки гранично простий: вантажите своє недолітнє чадо до візка і виходите на прогулянку, елегантно переміщаючи гусеницями асфальт, тротуарну плитку і пішоходів, які загавилися.

Дитина після такої прогулянки трохи нервуватиме. Для того, щоб її переповити, напевно знадобиться спеціальне фіксуюче пристосування. Ідея явно запозичена в середньовічних інквізиторів. Єдиним недоліком конструкції є відсутність у комплекті кляпа. Малят, здатних мовчки переносити таке знущання, просто не існує.

Після настільки бурхливо проведеного дитинства дитина з явним задоволенням кататиметься на велосипеді-газонокосарці. Зараз можна буде розв'язати споконвічну проблему раціональної утилізації кипучої дитячої енергії. Дивно, що ніхто так і не налагодив масове виробництво цього чудного гібрида: проблема неколених галявин розв'язалася б сама собою. Зареєстрований 1995 року винахід явно навіяний моторошнуватим фільмом «Газонокосарник».

Після дітей час ощасливити жінок, подарувавши їм що-небудь жахливо практичне, принаймні з чоловічої точки зору. Якщо ви думаєте, що це колготки для чотириногого мутанта чи для сіамських близнюків, ви помиляєтеся. Це запатентоване п'ять років тому спорудження призначене для ніжок звичайної і двоногої.

Принцип дії простий до неподобства. Коли рвуться колготки, ви ховаєте рвану «панчоху» до кишеньки на поясі і дістаєте цілу. Дивно, що автор обмежився чотирма «панчохами» — зміркував би відразу семиногі колготки під назвою «Тиждень».

Також для милих дам винайшли засіб для безпечних поцілунків: шматок латексу, натягнутий на рамку у формі серденька. Природно, виріб одноразовий. Спробуйте поцілувати кохану крізь надувну кулю. Якщо сподобається, можна запатентувати рамку у вигляді якого-небудь національного символу. Це для політиків. Корисно, безпечно й актуально особливо в період передвиборної кампанії.

У далекому 1974-му запатентували ще один актуальний для нашого часу пристрій. Назвав його автор «пристроєм для ін'єкцій терористу» — загарбнику літака». У крісло монтують прилад з голкою, крізь яку у філейні частини терориста за наказом командира мають вводити або снотворне, або отруту — дивлячись чим наповнити капсулу. Зовсім безкровний спосіб звільнити літак і заручників.

За задумом винахідника, коли терорист увіреться до кабіни пілотів чи в розмові зі стюардесою почне висувати свої вимоги, його мають делікатно попрохати посидіти в кріслі, у якому, власне, його і знешкодять. Незрозуміло, щоправда, що робити, коли терорист відмовиться сідати чи якщо їх буде кілька. Можна, звичайно, обладнати всі крісла подібними пристосуваннями, але це навряд чи сподобається пасажирам. До того ж терорист може сховатися в туалеті. У цьому випадку унітаз теж має бути підготовлений відповідним чином. А якщо до нього додати ще один винахід, — підсвічування зсередини (розраховане, мабуть, на любителів посидіти в темряві), ефект може вийти приголомшуючим.

Ще один сантехнічний шедевр призначений цього разу автомобілістам. Для того, щоб полегшитися, водіям тепер немає потреби зупинятися, бігти до вбиральні чи у кущі, — усе можна зробити, не встаючи з місця. «Полегшення для мандрівників», патент 1998 року, — автомобільний туалет підвищеної комфортності. Будь-якому автолюбителю напевно сподобається увесь час сидіти на унітазі, а змивний бачок над сидінням цілком замінить підголівник. Залишається відкритим питання доступу до зручностей інших пасажирів транспортного засобу. Якщо обладнати «зручностями» усі крісла, тривала поїздка набуде певної пікантності...

Антон ДМИТРЕНКО.

Сильні люди

Волинянка Ольга Фіщук — голова осередку Спілки українців Португалії у місті Порту. Вона тут разом із чоловіком: «Удома ж троє дітей, усі потенційні студенти...» Оля пише вірші. Про Україну, Португалію, Україну в Португалії. Деякі з них уже покладено на музику — талантів серед наших заробітчан достатньо. «Не покидай мене, надіє, ще повернутися назад; Лечу, як птаха в теплий вирій, туди у мріях чи у снах; Туди, де матір народила, де рідний мій батьківський сад; Де сина в радості зростила та й полишила в самотах...» Багато хто з українців почав складати в Португалії вірші: прості, щирі, сентиментальні. В Ольги останньої пори часу на поезію дедалі менше — його, крім власне роботи, забирає громадська діяльність. Голова СУП Василь Шайтанюк каже: «Оля — це душа нашої спілки».

У XV столітті португальці відкрили багато нових земель, на честь чого і споруджено цей пам’ятник у Лісабоні. Українці відкрили Португалію набагато пізніше. Пам’ятника поки що немає

Народження нової діаспори?

Рух за створення українського об’єднання розпочався у Португалії трохи більше року тому. Минулого літа провели установчий з’їзд, і нині спілка завершує всі пов’язані з її народженням формальності та інтенсивно розбудовується. «Головна наша мета — згуртувати тутешню українську громаду, щоб ми спільними зусиллями відстоювали свої інтереси, — зауважує Василь Шайтанюк. Сам він пройшов усі щаблі португальських заробітків, а до них, в Україні, гірку спробу власного підприємництва. — Наші люди, котрі приїхали сюди, натрапили на багато проблем, яких можна уникнути, лише об’єднавшись в організацію, з якою рахувалася б португальська влада».

Ольга Фіщук

Голова Спілки українців Василь Шайтанюк *(праворуч)* і отець Євген

Спілка вже має кілька конкретних цілей. «Ті заробітчани, які працюють тут легально, сплачують соціальний податок, — розповідає її голова. — Частина цих коштів використовується на медичне забезпечення у разі хвороби, але це дуже незначна частина. Решта йде до португальських соціальних фондів. На нашу думку, було б справедливо й логічно, аби тим людям, які від’їжджають в Україну, повертали і ці гроші». Відповідний прецедент, нагадує Василь, існує в португальській-таки практиці: Франція віддає соціальні відрахування португальцям, які закінчили там працювати. «Поки що таке їхнім законодавством не передбачено, — каже посол України Костянтин Тимошенко. — Але ми готуємо пропозиції до нашого Міністерства праці та соціальної політики про укладення з Португалією відповідної двосторонньої угоди. Бо справді: люди працюють тут роками, сплачуючи гроші до португальської скарбниці. То нормально було б повернути їх тим, які від’їжджають, або переказати на ім’я кожної конкретної людини до українського пенсійного фонду. Як на мене, вирішити цю проблему цілком реально. Хоча, звичайно, завтра-післязавтра цього не станеться». Інша мета спілки, каже Василь Шайтанюк, — домогтися скорочення терміну, який потрібно відпрацювати в Португалії для отримання тут пенсії. Нині він надто довгий — 15 років. Тоді як нормальна європейська практика — не більше п’яти.

Опитування свідчать, що відсотків п’ятнадцять українських заробітчан не виключають, що залишаться в цій країні надовго. «Нам тут дуже важко, сумуємо за Батьківщиною, але коли приїздиш в Україну — там жодних змін на краще, жодних перспектив, — говорили люди. — Куди повертатися?» Вони розуміють: удома важко зароблені гроші розійдуться швидко, роботи з гідною зарплатою там як не було, так і немає, а займатися бізнесом ризиковано. Дуже часто заробітчани, начебто назавжди повернувшись в Україну, через деякий час знову опиняються в Португалії. Зародження нової української діаспори: схоже, саме такий процес відбувається тепер у цій країні. Крім невеселої української дійсності, цьому сприяє ще багато чого. Існують програми, спрямовані на інтеграцію іммігрантів у португальське суспільство, організації, що їм допомагають. Хоча трапляються різні прикрі випадки, але загалом наші заробітчани мають тут гарну репутацію. «Відгуки тільки позитивні, — стверджує Костянтин Тимошенко. — Чи то про робітників на будівництві, чи то про жінок, які найчастіше працюють прибиральницями й домогосподарками. В одному журналі була стаття про українку-прибиральницю, яка допомагає вчити уроки з фізики й хімії дитині господарів». До слова, українські жінки мало задіяні в тутешній секс-індустрії, першість упевнено тримають бразилійки. Українки коли й беруть у цьому участь, то цілком усвідомлено й добровільно: кабалу тут зазвичай не практикують.

Закінчення.
Початок у попередньому номері.

Церква, школа, газета

Ці речі — традиційно необхідні для підтримання національної ідентичності українця за кордоном. З церквою в Португалії все гаразд: вона тут виконує не лише духовну місію, а й допомагає часом заробітчанам у розв’язанні цілком матеріальних проблем. «Буває, патрон не виплатив зарплату, — розповідає отець Євген з Фатими. — Ми намагаємося це вирішити. Тут, на відміну від України, більше прислуховуються до священиків, ніж до політологів. Церква має великий вплив». У Португалії працюють сім українських греко-католицьких священиків. Як правило, влада охоче йде назустріч релігійним потребам українців, надаючи в їх розпорядження приміщення. Церква для багатьох наших співвітчизників — це ніби віддушина від важкого буденного життя, можливість зібратися разом, поспілкуватися. У Португалії немає поділу (а тим більше неприйняття) на греко-католиків і православних, або ж на православних за конфесіями. Українська церква — і все. Такий собі ідеал для України.

Зі школами складніше. За деякими даними, в Португалії проживає до півтора десятка тисяч дітей, які приїхали сюди з батьками-заробітчанами. Ті, хто шкільного віку, вчаться у місцевих школах, і досить успішно: наші стандарти освіти значно вищі за португальські, отож дітям не важко. Але вони не вивчають тут українську мову, літературу, історію, і зараз це є однією з турбот Спілки українців. Усім зрозуміло, що повноцінні школи відкрити нереально, та й для тих, хто має намір залишитися в Португалії надовго або й назавжди, вони ні до чого: діти не повинні бути ізольованими від португальського суспільства. «На даному етапі, дай Бог, щоб у нас була суботня чи недільна школа», — каже Тетяна Марченко, фаховий педагог.

Масової української газети в Португалії поки що немає. Хоча видання, розраховані на українців, є. Російськомовні. Власник одного з них — росіянин, іншого — румун. Газета «Слово» має, щоправда, дві сторінки «Україна», одна з них надрукована українською мовою. Хоча власник видання, росіянин Віталій Серебряков, каже відверто: «Я був проти цієї сторінки, але попросив український посол, а владу ми поважаємо». Частина «українських» матеріалів — передруки з Інтернету, частина надходить від прес-служби адміністрації Президента України. З нею, каже пан Серебряков, є відповідна домовленість. А нещодавно в газеті «Слово» було надруковано статтю, в якій поставлено під сумнів українську належність Криму: і це при тому, що більшість читачів газети — саме українці. Безумовно, їм конче потрібна своя газета. «Росіяни прагнуть представляти тут усі колишні радянські республіки», — каже Василь Шайтанюк. Хоча самих росіян у Португалії десь удесятеро менше, ніж українців.

Але українська газета незабаром таки з’явиться. Потужна україно-канадська корпорація «Міст», яка спеціалізується на поштових перевезеннях і надає благодійну допомогу українським громадам в усьому світі, розпочала активну діяльність і в Португалії. Корпорація фінансово підтримала створення Спілки українців, виділила кошти на газету, також має інші амбітні плани: відкрити мережу українських магазинів, влаштувати у Лісабоні Український дім. На початку наступного року за підтримки «Моста» до Португалії має завітати народний депутат Оксана Білозір. Щоправда, насамперед як співачка: заплановано концерти у Лісабоні, Порту й Фару. Безперечно, це буде свято. Але заробітчани мають деякі проблеми, які піснею не розв’яжеш. Потрібен саме депутат.

Річ у тім, що участь у минулорічних парламентських виборах з усього кількасот тисячного португальського українства взяли тільки 209 осіб. «Було зроблено все, щоб ми не проголосували», — вважають заробітчани. «У законі написано: мають право голосувати ті, які легально перебувають за межами України, — каже посол Костянтин Тимошенко. — Тобто, якщо взяти минулі парламентські вибори, то це люди, які на той час були вже тут легалізовані, або які мали в паспорті чинну туристичну візу. Так, були незадоволені, які приїхали в посольство і не змогли проголосувати. Але що ми могли зробити? Ми звертали увагу Києва на цю ситуацію. Треба змінювати закон, а це компетенція Верховної Ради. До неї, наскільки я знаю, вже зверталася українська громада, об’єднана довкола церкви у Лісабоні. Може звернутися й спілка. Бо якщо нічого не змінити, то знову буде так, як у березні 2002 року». Проблемою залишається й обов’язковість розташування виборчої дільниці лише в посольстві у столиці. Людям, яким кожне євро дається тут важкою працею, їхати до Лісабона з інших регіонів країни накладно.

Як довго залишатимуться українці в Португалії, скільки їх осяде там взагалі — багато в чому залежатиме і від наступних виборів. Тут це розуміють. «Передавайте вітання Україні», — незмінно казали заробітчани. Самі вони регулярно передають туди гроші, на які живуть залишені вдома сім’ї. Україна приймає і гроші, і вітання. Прийняти назад самих заробітчан ненька, що так тішиться гарною статистикою економічного зростання, поки що не готова.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.
Фото автора.

КЛУБ ЗНАМЕНИТОСТЕЙ

Варто жити

Набуте і випестуване віками можна, виявляється, знічев’я «спустити» за якихось десяток років. Мовчки спостерігати це боляче. Не можна робити вигляд, що нічого особливого не сталося. Ось про це, про ролі в театрі й житті говорили ми з Валерією Заклунною, актрисою Національного академічного театру імені Лесі Українки. Мільйони наших співвітчизників різних поколінь знають і люблять цю чудову актрису, пам’ятають кінофільми з її участю, а театрали — численні спектаклі, де вона грала провідні ролі.

Я запитав Валерію Гаврилівну:

— **Як ви вибираєте свою роль у театрі, настільки характер героїні співзвучний вашому особистому світосприйманню і переконанням?**

— Відмовитися можна, лише маючи вагомі аргументи. Для мене такими завжди було і залишається те, що пропонована роль видається мені або нецікавою, або дисонує з моїми поглядами і світосприйманням. Адже в такому разі довелося б у чомусь суттєвому ламати себе, що неодмінно позначається на ставленні до роботи, заважає досягненню достовірності створюваного образу. Тож зайво чекати морального задоволення від такої ролі. Говорячи словами Станіславського, виходячи з визначального — життя людського духу, тобто емоційно-сутнісного пласту, закладеного в тому чи іншому персонажі. А ще — можливість додати щось від себе до авторського задуму.

У кіно ситуація дещо інша. Там я могла вибирати ролі, яких не випадало зіграти в театрі. Усі вони були мені дорогими, бо в них закладено багато від особистого «я» — пережитого, усвідомленого.

— **Запам’яталося, що в основному це були люди моральної високості, привабливості, одне слово — шляхетності у кращому розумінні цього поняття. І природно виникає запитання: чи можна правдиво передати оту шляхетність, якщо акторові як людині вона, м’яко кажучи, не сповна властива? У вас особисто це виходило органічно й просто. Що вочевидь означає: шляхетність вам притаманна. Інакше створені вами образи не були б такими переконливими й привабливими. Чи не так?**

— Про себе не говоритиму. А от щодо фактичного «бути» й мистецького «здаватися» можу сказати: зіграти шляхетність можна, якщо актор чи актриса обдаровані й досягли високого професіоналізму. Однак якщо шляхетність лише награна, показна, справжня людська сутність так чи інакше у чомусь «засвітиться». Як не згадати тут великого Станіславського, який твердив: лише хороша людина може бути по-справжньому хорошим актором.

А ще мушу сказати: якщо працюєш у театрі, то зобов’язаний належно відповідати кодексові нашої професії. Не дотримуватися його неможливо без втрати самоповаги, шанування з боку інших. Собі ж переступити оту визначальну, знакову межу не дозволю ніколи, за будь-яких обставин.

Адже зрада собі хай у чомусь — найгірша із зрад. Одначе факти свідчать, що чимало хто з нашої інтелігенції, швидко й безболісно (принаймні для себе) пройшовши етап політичної та морально-етичної мутації, сьогодні благоденствують і вочевидь не відчувають морального дискомфорту. А дехто навіть почав вважати себе причетним до новоявленої еліти. На що можна б сказати: та нехай собі тішаться... Але ж вони нерідко вдаються до паплюження часу, в якому жили, як мовиться, без проблем. Ну, а людина, котра свідомо або кон’юнктурно ганить своє попереднє життя, фактично зраджує його, а заодно і свою пам’ять, тобто себе самого. Така вона, ущербна логіка конформізму.

І водночас — нерв проблеми, вочевидь болісний. Адже морально-психологічна мутація особи — це громадянська безхребетність, деформуючий конформізм. І тут, напевне, доводиться говорити про спонтанне спрацювання такого собі внутрішнього «перемикача», маніпулюючи яким особи певної категорії здатні змінювати якщо не своє єство, то принаймні оболонку. І кожний вирішує, яким йому вигідніше бути, виходячи зі своїх інтересів. Громадянська позиція тут взагалі не присутня, а є лише голий практицизм обивателя.

— **Поряд, як мовиться, ходять такі полярно розведені поняття, як «бути» і «видаватися». Хто що сповідує, той так і поводиться...**

— Повторюся, митець зобов’язаний відповідати вимогам кодексу нашої професії, і я собі не дозволю опуститися нижче знакової межі моральності. За цією принциповою позицією неугодовства зі своєю совістю — усе моє життя. Ще в 16 років, коли одержала паспорт, дала собі слово усього в житті досягати власними силами. Можливо, у чомусь припускалася помилок, але ж робила це сама, тож нема на кого нарікати. Я не одержувала по блату квартир чи якихось інших вигод; усе, що маю, чесно зароблене. Мабуть, саме тому відчуваю майже відразу до тих, хто досі набув усього як представник національної еліти, а тепер ганить той час і його реалії. Як таким жити далі, чи можна поважати себе або ж сподіватися на повагу з боку інших? Доля їхня жалюгідна, існування нице...

Щоб «бути» насправді, тобто залишатися чесним перед людьми, перед мистецтвом і собою, необхідно мати твердий характер і такого ж гарту громадянські переконання. В іншому разі... Нагадаю одну основоположну істину: не можна жити постійно ні в режимі похвали, ні в режимі ганьби. Варто жити у режимі істини. Це єдино правильна позиція, гідна чесної людини, інтелігента і справжнього патріота.

— **А ви відносите себе до справжніх патріотів? Адже дехто в нас відмовляє комуністам у патріотизмі. Більше того: у запалі затятості вимагають влаштувати для них другий Нюрнберг...**

— То їхній клопіт — нехай собі надимають щоки. Щодо мене особисто... Так, я патріотка моєї рідної України. Але, даруйте на слові, не в хуторянсько-жупанному сенсі. Бо я патріотка красивої країни зі співучим іменем — Україна. І я патріотка її талановитого і працелюбного народу. Варто любити Україну в собі, а не себе в Україні...

Мені боляче бачити, що сталося з нашим народом за якийсь десяток років, коли без воєн та епідемій чисельність його скоротилася на кілька мільйонів життів. Або коли порівнюють, про що мріяло замолоду моє покоління і чого прагне нинішнє — стає моторошно. Адже це рівень виживання і пристосуванства. А я за те, щоб у моїй Україні люди знову могли прагнути високого і прекрасного, та головне — мали б гарантовану державою можливість перетворювати свою мрію на реальність. Я хочу пишатися своєю країною, яка була досі найбільш чита-

Дуже часто заробітчани, начебто назавжди повернувшись в Україну, через деякий час знову опиняються в Португалії

Дзвінок надії

ТЕРИТОРІЯ НОЧІ

Скромно обставлена кімната. Неяскраве світло. Тиша, яка проникає, здається, усередину тебе. Починаю розмову мимоволі тихо, майже пошепки. Раптово в тишу вривається дзвінок. Із благанням про допомогу. Тут лікують людські душі...

Телефонує 54-річна жінка у глибокій депресії. Виходимо зі співрозмовником у сусідню кімнату. Нікому не дозволено порушувати конфіденційність бесіди.

— Я б не сказав, що із самогубцями працювати найскладніше, — розповідає психолог столичного «Телефону довіри», або Центру психолого-психіатричної допомоги при станах душевної кризи, **Володимир ПРОНЬКО**. — Якщо людина стоїть на підвіконні і телефонує до нас, отже, вона може і хоче говорити. Отже, шукає аргументи, щоб не вмирати. Головне — знайти те, що її хвилює в житті, становить найбільший інтерес, зачепити за щось у цьому світі.

Ця державна служба існує з 1989 року. Штат — 11 працівників. Головні її достоїнства: анонімно, конфіденційно, безплатно. Головне завдання: з'ясувати приховану тенденцію не тільки психологічного, а й психіатричного характеру. Адже 32 відсотки дзвінків — від людей із проблемами психічного здоров'я. Фахівці центру визначають їх у процесі розмови та запрошують проконсультуватися і, якщо необхідно — лікуватися.

Вечір. Пік напруження — з 22.00 до 4.00, причому з 01.00 до 4.00 — найтриваліші й найскладніші розмови. О 4—6-й ранку багато дзвінків від людей, що перебувають в алкогольному сп'янінні. До слова, в останні півроку 48 відсотків самогубств вчинено саме в такому стані.

У наданих мені даних здивувало, що частіше самогубства чинять чоловіки, причому здебільшого у віці 50—65 років. Але є спроби зробити це й у 14-літньому віці. Тут добре пам'ятають випадок, коли хлопець років 19 перерізав собі вени, а коли заюшила кров, отямився і зателефонував у службу. Його встигли врятувати. Психолог викликав «швидку» за названою адресою. Причина — майбутнє розлучення батьків...

Бесіду знову і знову переривають дзвінки. Цього разу телефонувала постійна клієнтка. Звертається до одного й того психолога. Досить своєрідна. З'ясувалося, вона поселила коханця у своїй квартирі (де живе з чоловіком!), але через якийсь час хлопець пішов. Тепер основна частина розмови з психологом — її перелік негативних якостей колишнього коханця в дуже категоричній формі. А на запитання, що ж вона хоче, відповідь незмінна: щоб повернувся!

Бувають і помилкові дзвінки, розіграші. Молодь, видно, бажає перевірити, що за служба така, переконатися, чи зможуть допомогти, чи дадуть цінну пораду. Працівники ставляться до цього спокійно. Зараз розважаються, а колись і у справі зателефонують. Хоча краще б у них не було приводу.

Фото із архиву «ГУ».

Уже північ. Дзвонити почали частіше. Дівчина не може знайти спільну мову з мамою. Молодому чоловіку, хворому на шизофренію, необхідне спілкування, щоб заспокоїтися. Жінка — член релігійної секти, просить допомогти побороти постійну тривогу, непевність. Чоловік, що обіймає високий пост на роботі, уже лікується від алкоголізму, але у хвилини кризи телефонує сюди. Часто звертаються жінки-алкоголічки, дуже багато з яких приходять лікуватися. Наркозалежні телефонують часто, але приходять рідко.

Буває, клієнти погрожують, але це здебільшого психічно нездорові люди, їм теж потрібна допомога. Досить часто телефонують жінки після відвідування цілительок, ворожок — розчаровані, що віддали чимало грошей на вітер, вони тепер мають потребу в професійній психологічній допомозі. Є такі, хто хоче поділитися радістю, подякувати. Деякі не обмежуються дзвінком, приходять особисто висловити вдячність.

Останнім часом телефонують навіть співвітчизники з-за кордону — з Італії, Канади. Не задовольняють їх тамтешні психологи. А може, ностальгія гризе?

Телефон довіри: 456-17-25; 456-17-02.

Коментар професіонала

Завідувачка Центру психолого-психіатричної допомоги при станах душевної кризи Олена КОРЕГІНА.

— З якими проблемами до вас найчастіше звертаються?

— На першому місці — сімейні, потім нерозділене кохання, грошові труднощі, взаємини з батьками. Збільшилася кількість тих, хто звертається зі зловживаннями, залежністю. А звернень від бажаючих накласти на себе руки стало більше вчетверо (порівняно з 1994 роком). Але що радує: якщо того ж 1994 року в Києві було вчинено 13,7 самогубства на 100 тисяч осіб, то в 2002-му — 2,1! Пригнічує, що нинішня молодь уже потребує психологічної підтримки. Про це свідчить те, що після курсу лекцій, проведених нами у двох київських вузах, 30 відсотків студентів на запитання тесту відповіли, що розуміють самогубців, а 10 відсотків — навіть схвалюють.

Що стосується новацій, ми організували клуб телефонного спілкування, де самотні інваліди, обмежені в русі люди можуть познайомитися для спілкування, підтримки. У центрі є комп'ютер, тож найближчим часом буде створено свій сайт, тобто можна буде працювати і в Інтернеті. На жаль, у нас немає денного стаціонару, хоча в положенні це закладено. А для зручності клієнтів і пацієнтів потрібні простіші телефонні номери.

З історії

Перша ластівка

Найпотужніший поштовх у розвитку телефонного консультування зробив у 1953 році англійський священик Чад Вар. Він дав оголошення в газеті приблизно такого змісту: «Якщо в тебе з'явиться думка померти, зателефонуй мені» з номером свого телефону. Зробив він це після приголомшливого випадку: одна з його парафіянок, дівчинка 14 років, коли в неї почалися місячні, вирішила, що це якесь страшне венеричне захворювання, і наклала на себе руки.

Незабаром дзвінків стало так багато, що священик вирішив узяти помічників. Вони назвали себе «Самаритяни». Тепер це величезна служба, що охоплює багато країн світу. У ній працюють волонтери, які визначають, до якого фахівця потрібно звернутися з певною проблемою.

Перший український телефон довіри з'явився у 1983 році в Дніпропетровську, потім через п'ять років — в Одесі, а незабаром, у 1989 році, служба телефонного консультування розпочала роботу й у столиці. Її заснував головлікар київської психлікарні № 2 Владислав Демченко у зв'язку зі зрослою кількістю самогубств. І, що примітно, на лініях і в анонімних консультаційних кабінетах працювали (і тепер працюють) не випадкові люди, а професійні психологи.

Сьогодні телефони довіри є у всіх обласних і деяких районних центрах.

Слово від...

З рідними важче

— Чи позначається на вас така специфічна робота? — запитую у психолога Центру Тетяни ЧЕКОТОВСЬКОЇ.

— Звичайно, як і будь-яка інша. У консультантів є так званий симптом згоряння. Коли в нас самих з'являються депресія, втома, дратівливість. Іноді доводиться звертатися по допомогу до психотерапевта за власними або чужими питаннями. Адже кількість телефонних звертань зростає. Наприклад, порівняно з 2001 роком — на чверть, а звернень в анонімний кабінет — удесятеро.

— Напевно, всіх знайомих і рідних консультуєте?

— Не без цього, але з ними зазвичай набагато складніше працювати.

Точка зору

Юрій ЮДІН, начальник відділу охорони психічного здоров'я Головного управління охорони здоров'я і медзабезпечення:

— Наскільки важлива на сьогодні така служба і чи потребує вона вдосконалення?

— Телефони довіри, безперечно, потрібні, і що їх більше, то краще. Сьогодні професійно працює тільки згаданий вами. Це не просто інформаційна служба, а служба надання невідкладної допомоги, що більш глибоко простежує стан людини. Створення власного сайта доцільно, адже для нинішньої молоді це один із способів спілкування. Хоча в телефонній бесіді на емоції можна впливати голосом, інтонацією, а письмово — ні. Але на сайті можуть бути, наприклад, анкети — як метод визначення свого психічного стану.

Марічка КОРМУШКІНА.

ПАМ'ЯТЬ

Субота Скорботи

(Початок на 1-й стор.).

У дискусії, яка розгорілася під час обговорення 21 виставочного проекту, взяли участь, окрім членів журі, народні депутати України різних скликань, відомі митці, керівники громадських організацій та державних установ. Левко Лук'яненко, Лесь Танюк, Павло Мовчан, Лариса Скорик та Євген Пронюк піддали гострій критиці рішення Київської міської ради, Держбуду і Мінкультури України, розпорядження Кабінету Міністрів, якими порушено Постанову Верховної Ради України від 06.03.2003 р. № 607 «Про рекомендації парламентських слухань щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932—1933 рр.» у частині виконання припису про місце спорудження Державного історико-меморіального комплексу жертвам голодомору, політичних репресій та насильницьких депортацій у Києві по вулиці Січневого повстання, 1. Майже всі зазначали, що місце поблизу моста імені Патона, відведене для зведення майбутнього комплексу, а не те, котре рекомендувала Верховна Рада поблизу станції метро «Арсенальна», не підходить для цього. Мовляв, то яма, куди ніхто й не ходитиме.

Щоб якось завершити вочевидь невдалий конкурс, вирішили першої і другої премій нікому не присуджувати, а відзначити п'ять кращих проектів заохочувальними, поділивши порівну між їх авторами третю премію (10 тис. гривень). Разом з цим запропонували оголосити і провести новий конкурс з урахуванням зазначеної постанови Верховної Ради, а членам журі — розробити концепцію Державного історико-меморіального комплексу.

З проханням висловити свою думку з цієї теми я звернувся до декого з тих, хто брав участь у роботі конкурсу.

Олександр БИСТРУШКІН, голова журі конкурсу, начальник Головного управління культури і мистецтв Київської міськдержадміністрації:

— Вийшло так, що конкурс, який мав бути всенародним, доступним і найбільш обговорюваним, залишився кулуарним, майже напівпідпільним. Про це казали навіть члени журі. Загального обговорення, огляду конкурсних проектів так і не відбулося. Те, що було порушено постанову Верховної Ради з рекомендаціями про будівництво в столиці меморіального комплексу по вулиці Січневого повстання, 1 (поруч з колишньою комендатурою), прикро. На мою думку, Верховна Рада прийняла правильне рішення, тому що йдеться про народну трагедію, про яку повинні знати всі. Це місце має бути відвідуваним усіма, хто приїздить до нас, офіційними делегаціями. Ось чому журі одностайно ухвалило рішення: будувати комплекс біля мосту імені Патона не лише не повинні, а просто не маємо права.

А взагалі мені сподобалася одна робота, де зображено величезний вихор, котрий поглинає людей-піщинок. Образ, на мій погляд, дуже сильний і цікавий. А щодо конкурсу, то його варто організовувати так, щоб люди мали час розглянути проекти, обговорити в ЗМІ. Попередньо, як справедливо зауважували народні депутати, треба розробити концепцію майбутнього меморіалу, де чітко визначити, що має там бути. Тут варто вчитися в інших народів. В Ізраїлі, наприклад, є пам'ятник голокосту, що вражає своєю глибиною, незалежно від того, хто ти — єврей, циган чи африканець. І розумієш, що цей народ пережив трагедію і не дозволяє ні собі, ні іншим її забути.

Володимир ПРЯДКА, народний художник України, член-кореспондент Академії мистецтв України, голова Національної спілки майстрів народного мистецтва, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка:

— Я не учасник конкурсу і не член журі, тому скажу відверто: не сприймаю того напряму в мистецтві, коли народні трагедії намагаються зображувати «через жах». Бо жодні художні засоби — скульптурні чи живописні — неспроможні передати нащадкам жах і морок голодної смерті 30-х років. Мало того, вони залишають навіть негативне враження. Бо натуралізм подій, страшні обличчя, згорблені чи розп'яті постаті абсолютно нічого не розповідають про той страхітливий час. Тому, хто його не пережив, важко щось подібне уявити. Тут варто звернутися до досвіду предків, які на місцях великих битв чи трагедій зводили храми. Цьому правилу більш як тисяча років. Ярослав Мудрий збудував храм Святої Софії на місці перемоги над печенігами під брамою Києва. І це не тільки спогад про перемогу, а й слава і вдячність нашим предкам.

Або інший приклад. На місці трагедії під Берестечком, де загинули кілька тисяч козаків, нащадки в кінці XIX століття збудували храм, до нижньої частини якого знесли останки полеглих. А на другому поверсі розташовано саму церкву, де кожен має змогу поставити свічку за упокій полеглих та помолитися. Наші предки були ближчі до розв'язання цієї проблеми. І я вважаю, що в Києві також мусить постати храм пам'яті, куди будь-хто будь-коли зможе прийти й пом'янути родичів і співвітчизників та помолитися за них. Храму годилося б дати ім'я святої Покрови. Це берегиня українського народу, якій поклонялися наші предки і в дохристиянський час. Якщо ми будуватимемо пам'ятники, які бачили на цьому конкурсі, не розв'яжемо проблеми і знову буде незадоволене суспільство. Треба знайти таке рішення, яке не відтворювало б жахів і не лякало сучасника. Погляньте на Європу: там нікому не спадає на думку ставити пам'ятники на попелищах інквізиції...

Володимир ПІДВИСОЦЬКИЙ.

в режимі істини

ючою у світі, а нині доводиться чути постійні плакання з приводу національного безкнижжя. На цьому тлі вихвалятися випуском «Гаррі Поттера» принаймні смішно.

Мимоволі пригадуються гіркі слова народного депутата Юрія Оробця: сьогодні маємо в Україні корумпований маразм, а якщо не отямимося — матимемо диктатуру корумпованого маразму. І це не така собі «страшилка» для слабких на нерви. В цьому застереженні, на жаль, є велика частка правди. Тож мені як патріотці боляче бачити, що в нас не викорінюється, а дедалі розростається і нахабніє багатолике зло — кримінальне, економічне, політичне, бездуховне. Зло — субстанція конкретна, матеріальна. Якщо його не знищити до кореня, воно здатне розростатися, захоплюючи у свої тенета нові жертви. Хочу наголосити: лише істина може ефективно протистояти цьому злу. Так, навіть не добро, а саме істина може здолати його.

— У нинішньому нашому суспільстві все настійніше пульсує пошук істини, яка б допомогла країні вийти з системної кризи. Дехто бачить вихід у створенні належних умов для пришвидшення становлення в Україні так званого середнього класу. І кивають при цьому на Захід, у країнах якого давно вже сформувався численний клас людей із досить високим рівнем достатку. Їх там називають «білими комірцями», бо в основному це службовці й люди інтелектуальної праці. На вашу думку, чи може наша нинішня інтелігенція піднятися у своєму статусі до рівня тамтешніх соціально забезпечених і соціально захищених «білих комірців»?

— За рівнем інтелекту і професійних знань — безумовно. Адже відомо, що багато хто з числа тих, хто виїхав за кордон у пошуках своєї затребуваності: вчені, інженери, лікарі, люди мистецтва, — там виявилися на голову вищими від своїх амбітних колег. А що б їх чекало тут? Близько 60 відсотків тих, хто торгує на ринках, —люди з вищою освітою, тобто колишня радянська так звана трудова інтелігенція. Вони опинилися у статусі безправних найманців-реалізаторів, цілковито залежних від своїх роботодавців. Чи зможуть вони встати?

З другого боку, на роль фундаторів вітчизняного середнього класу претендують переважно «нові українці». Вони мають кошти, іномарки, дачі, рахунки в зарубіжних банках. Але «білих комірців» з них не вийде. Бо це, даруйте, не інтелігенція. І тим більше не еліта, як вони себе гоноровито величають. Є поки що еліта за посадами. Це таке собі чиновництво достатньо високого рангу. Воно наділене певною владою, але ж позбавлене деяких специфічних рис, обов'язкових для справжньої еліти. Назву хоч би такі, як підвищене почуття особистої відповідальності за доручену справу, за власне добре ім'я, за інтереси народу і держави. Без цього маємо олігархів, зверхників, але, на жаль, не еліту. І до класу (наголошую: до класу) «білих комірців» ще ой як далеко...

— Яким вам бачиться стан української культури взагалі й театру зокрема? У чому полягає справжня духовність?

— Як на мене, нині стан української культури нижчий від критичного рівня. А з чого складається репертуар багатьох українських театрів? Світова класика практично не ставиться, а скільки ж можна їхати на давно відомих і вже не цікавих глядачеві спектаклях? Та й молодому поколінню акторів нема де й нема на чому набувати майстерності. Ось так насправді виглядає «відродження» нашої, зокрема театральної, культури.

Щодо духовності. Це категорія специфічна, яку не можна зводити до визначення, вірити чи не вірити в Бога. Духовність — поняття набагато ширше і глибше. Присутня вона — маємо людяність і благородство у спілкуванні. А де панує бездуховність, там маємо жорстокість, насильство, злочини. До того ж наслідків бездуховності ні в якій церкві не відмолити...

Прикро бачити, що там, де витісняють культуру, нахабно наступає бездуховність, повертаючись невідворотним бумерангом. Наслідків цього все помітнішого процесу деградації передрікати не берусь. Вже тому, що не втратила віри в силу Добра, в здоровий глузд нашого народу. Однак тим настійніше необхідно говорити, що бездуховність в Україні — у наступі: з екранів телевізорів, з естради, з бульварної макулатури. І добра від цього отруйного засіву «зубів дракона» не жди.

І все ж я вірю в мою Україну. Вірю, що ницість, біди й негаразди «перехідного періоду» (хотілось би знати, переходу куди?) завершаться. Вірю, що доживу до щасливого часу й зможу побачити справжнє відродження сили, розуму й духовності народу моєї України.

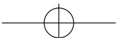
З вірою в це і живу, і сподіваюсь, і працюю.

Розмову вів Іван ДМИТРЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На знімку: в Києві до 60-річчя голоду-геноциду перед Золотоверхим Михайлівським монастирем встановили пам'ятний знак за проектом народного художника України Василя Перевальського — козацький хрест, на якому розіп'яні мати з ненародженим дитям. Пам'ятник хоч маленький, але цілком гідний. Його, до речі, освятили православні, католицькі та іудейських священнослужителі.

ОБ’ЄКТИВ

14 листопада. Київ. Генеральний директор ВАТ “Азовзагалмаш” Володимир Теплиця та генеральний директор Державного об’єднання “Укрморпорт” Андрій Манучаров після підписання угоди про будівництво нового портального крана.

17 листопада. Зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина і Маршала Сейму Республіки Польща Марека Боровського, який прибув до України з офіційним візитом.

15 листопада. Почесні громадяни Луганська Геннадій Олександров та Іван Минаев висаджують молоді деревця каштанів у парку “Університетський”.

18 листопада. Верховна Рада України дала згоду на призначення Генеральним прокурором України Геннадія Васильєва і обрала Першим заступником Голови Верховної Ради Адама Мартинюка.

16 листопада. Київ. Турнір з історичного фехтування з нагоди Міжнародного дня студента.

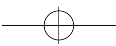

19 листопада. Одеська область. Голова Одеської облдержадміністрації Сергій Гриневецький і голова Державної прикордонної служби України генерал-полковник Микола Литвин розмовляють з прикордонниками застави “Яськи”, що її було відкрито після перебудови і облаштування.

20 листопада. В столичному Міжнародному виставковому центрі розпочався Міжнародний економічний форум представників підприємств і організацій Києва, Москви й Мінська. У церемонії відкриття взяли участь офіційні особи, представники ділових кіл Білорусі, Росії та України.

Сім днів з життя країни очима фотокореспондентів Сергія КОВАЛЬЧУКА, Анастасії СИРОТКІНОЇ та Укрінформу

Україна олімпійська: 1952—2004
Як нам облаштувати вітчизняний спорт

Чи замислювалися ви над тим, чому, а скоріше — як — сталося, що вже на першій своїй Олімпіаді в 1952 році спортсмени СРСР розділили з американцями перше—друге місце в неофіційному командному заліку, а через чотири роки вийшли вперед? Мало того, представники України (якби вони виступали національною командою) завоювали стільки медалей, що одразу ввійшли до першої п'ятірки країн-лідерів? Але ж країна після жорстокої війни практично лежала в руїнах, було зруйновано і всі спортивні споруди. Достатньо згадати, що навіть через десять років після закінчення війни в Києві був один закритий 25-метровий плавальний басейн, а гімнасти тренувалися у спортивному залі — в дивом уцілілому одному з павільйонів Всеросійської виставки 1913 року. Однак у Гельсінкі й Мельбурні Віктор Чукарін двічі виграв звання абсолютного чемпіона... Диво та й годі!

Проте у спорті див не буває: результат приходить лише як наслідок тренувань, завзятості, віри у свої сили і... моральної підтримки суспільства, тобто тих звичайних вболівальників, котрі бачили в чемпіонах гордість нації, приклад, гідний наслідування юним поколінням. Звісна річ, матеріальну базу золотих олімпійських медалей створює держава. Щоправда, одразу хочу відкинути пусті вигадки, що, мовляв, імперії потрібні були перемоги у спорті лише для утвердження на міжнародній арені. Справді, це — істина, що не потребує доказів. Але перетворення спорту на професію відбулося трохи пізніше — з поглибленням військово-політичного протистояння двох блоків, що особливо виразно почало виявлятися у 70-х роках минулого сторіччя.

Одразу після закінчення ВОВ в Україні, як, утім, і в інших республіках СРСР, питання фізичного здоров'я народу (так, справді потрібні були ЗДОРОВІ люди хоча б для того, щоб будувати комунізм) взяли за основу. Спортивні споруди відновлювали (і будували) першочергово разом із заводами, фабриками, шахтами, житловими будинками. Було відроджено спортивні товариства — близько двох десятків: "Динамо", "Спартак", "Водник", "Зеніт", "Локомотив", "Наука" тощо, які й почали культивувати насамперед масовий спорт. Одним з перших післявоєнних фільмів була культова стрічка "Перша рукавичка", що привела до спортивних секцій і шкіл мільйони хлопчиків і дівчаток, багато хто з них невдовзі стали всесвітньо відомими чемпіонами і рекордсменами. На тренувальні збори, на різні змагання відряджали тисячі спортсменів, котрі подавали надію на одержання... навіть другого спортивного розряду. І це тоді, як з харчами було дуже тяжко, часом мені й моїм ровесникам вдавалося за день з'їсти півкілограма чорного хліба. Але тренування ніколи не відкладали! Зате часті збори і змагання з лишком компенсували недоїдання. Хочу ще раз наголосити: систему фізичного виховання мільйонів було запроваджено задовго до виходу СРСР на олімпійські ігри.

Чим же ми збагатилися сьогодні, через дванадцять років після здобуття незалежності? Ми "доживували" всі ці роки те, що дісталося від радянської системи фізичної культури, "доживували" і не забували ... лаяти останніми словами "імперську" систему масовості. Феноменальний успіх української команди на Іграх в Атланті в 1996-му приписали собі, хоча чудово розуміли, що цим ми були зобов'язані дитячим, юнацьким, школам олімпійського резерву, усій тій системі, вплив якої і сьогодні можна легко побачити в досягненнях провідних спортивних держав світу, — від США й Німеччини до Китаю та Бермудських островів. Дитячих шкіл швидко меншало не тільки кількісно, вони втрачали і в якості. Коли тренер чемпіона світу одержує 170 гривень на місяць, легко здогадатися, скільки має тренер, котрий працює з новачками. У вісімдесяті роки Київський міськвиконком ухвалив постанову, згідно з якою ВСІ загальноосвітні школи було закріплено за басейнами, де навчали плавати 100 відсотків дітей. Сьогодні у столиці НІДЕ не вчать плавати безплатно, та й самих басейнів практично не залишилося. Наші чемпіони, зокрема Яна Клочкова, Олег Лисогор та інші, змушені тренуватися за кордоном. Не кращі справи і з іншими видами спорту. У Києві, наприклад, зникли знамениті школи фехтування, боротьби, важкої атлетики, стрибків у воду, веслування, волейболу, гандболу, звідкіля вийшло багато видатних чемпіонів. Україна за дванадцять років втратила БАЗУ великого спорту — ДЮСШ. А якщо завважити, що майже не будували спортивні споруди вищого класу (але ми ж бо говоримо про Україну як про велику спортивну державу!), то хоча б скільки змінювали голів Держкомспорту (нині — шостий за п'ять років!), розраховувати на перемоги можуть тільки наївні держчиновники, котрі вірять в обіцянки чергового міфотворця з Еспланадної вулиці знову прославитися на олімпійських іграх.

Подивімося в корінь проблеми. Чим опікується НОК України? Олімпійцями. Чим опікується Держкомспорт? Знову-таки спортом вищих досягнень, тобто учасниками світових, європейських першостей і олімпійських ігор. А мимохідь створюють черговий міф — програми здоров'я нації, масового спорту тощо. Результат очевидний: в Україні лише 17,5 відсотка юнаків призовного віку фізично придатні для служби в армії. Це — прямий результат нехтування масової фізкультури і спорту.

За рік до афінської Олімпіади знову звучать знайомі мотиви: мало грошей, але медалі обов'язково будуть, і будуть у потрібній кількості. Після Афін змінять голову, погаласують у пресі та на ТБ і почнуть... обіцяти успіхи на зимових Іграх в Італії. Як справедливо зазначив недавно у програмі "Подвійний доказ" на ТБ олімпійський чемпіон Атланти В'ячеслав Олійник, без коштів спорт не може розвиватися, але якщо немає системи, жодні гроші не допоможуть.

Я не оптиміст і тому не вірю в дива. У мене за плечима п'ятнадцять олімпіад, зокрема й одна "особиста", і тому зостається лише побажати нашим олімпійцям неймовірної удачі (а таке у спорті трапляється!), бо вони заслужили її своєю надто тяжкою працею, своєю вірою, що їхній труд не буде намарним, — він потрібен людям!

Я думаю про майбутнє. Гаразд, якось переживемо Афіни, але попереду будуть нові олімпійські ігри. Хто вийде захищати спортивну честь 48-мільйонного українського народу, хто відродить переможні традиції українського олімпізму, хто зміцнить дух нації своїми видатними досягненнями?

Нам потрібно почати все ЗАНОВО, згадати знамениту кубертенівську олімпійську піраміду, в основі якої — масовий спорт. За примарним блиском золотих медалей ми забули, в ім'я чого і заради чого відроджував олімпійські ігри П'єр де Кубертен. Стародавні ігри загинули задовго до того, як римський імператор Феодосій заборонив їх у 394 році. Вони загинули тоді, коли спортсмени почали змагатися за гроші, коли кривава жорстокість пантакріону вбила аматорство. Ще наприкінці XIX століття великий француз побачив згубні паростки професіонального спорту, вплив якого дедалі збільшується. Він і взявся відроджувати олімпійські ігри як могутню, перспективну альтернативу професіоналізму, спорту за гроші і в ім'я грошей. І в основу поклав масовий спорт та культуру, пропонуючи повноцінно втілити в життя поняття ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА.

Я не хочу в цій статті обговорювати проблему —потрібні чи не потрібні олімпійські ігри людству. Ми повернемося ще до цієї теми.

Нам слід негайно взятися за відродження дитячого спорту — першооснови здоров'я народу і фундаменту олімпійських досягнень. І робити це треба не гаючи часу, не очікуючи докорінних позитивних зрушень в економіці. Немає в державі грошей? Неправда, вони є, і їх готові вкладати в масовий спорт люди, котрі вміють їх заробляти. Але ВР України має законодавчо підтримати меценатство, віднайти фінансові джерела відродження дитячо-юнацького спорту. Скажімо, чому б для початку олімпійський 2004-й не оголосити в Україні Роком дитячого спорту (з усіма фінансовими та організаційними заходами)? Та так, щоб і Держкомспорт, і НОК України згадали про свій прямий обов'язок — не так рахувати кількість майбутніх медалей, як потурбуватися про долю мільйонів хлопчиків і дівчаток, котрі опинилися сьогодні на вулиці. І не доведи Боже спробувати перетворити це на чергове помпезне дійство, на показуху "відкриття і закриття" за принципом "усе добре, прекрасная маркизо". Потрібно створити ГРОМАДСЬКУ РАДУ УКРАЇНИ з дитячого спорту, до якої увійшли б представники Президента, ВР, Кабміну, банкіри, спортсмени, журналісти, учені. Надати цій раді повноваження порушувати й розв'язувати питання і рекомендувати для ОБОВ'ЯЗКОВОГО виконання усім, хто за своїми службовими повноваженнями відповідальний за спорт, за здоров'я українського народу.

Треба поспішати, треба перервати згубний процес деградації основ існування незалежної держави — руйнації фізичного й морального потенціалу нації.

Ігор ЗАСЄДА,
призер олімпійських ігор.

Фото Миколи БОЧКА (УНІАН). З архіву.

Олімпійська команда України зі спортивної гімнастики. Сідней, Австралія

АКЦІЇ

Сумки для чемпіонів

Уже вдруге "Голос України" виступає інформаційним спонсором Міжнародного турніру з настільного тенісу, присвяченого пам'яті воїна-афганця капітана Вадима Бикова. Його організатор — обласна спілка ветеранів-інтернаціоналістів — цього разу зуміла зібрати на змагання понад 400 учасників із 40 міст України, а також Росії та Молдови. Тиждень тривали напружені двобої, в ході яких визначились переможці в 15 номінаціях. У віковій категорії 1982—86 років народження першість вибороли представниця Дніпропетровська Марина Грицанова та полтавець Геннадій Закладний. Їм і дістались призи від парламентської газети — спортивні сумки з логотипом "Голосу України".

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

На знімку: переможці турніру з призами від "Голосу України".

Фото Валерія ЧЕРКАСА.

Ти куди це привселюдно голову встромив? А чи, може, ти, небоже, зранку перепив?

НАШ КОНКУРС

Курінний спеціально виніс у заголовок віршик — підпис до конкурсного фото. Дуже вже чоловік — **Сергій Іващенко з Житомирщини** — просив надрукувати. А взагалі приємно відзначити, що нашого гумористичного, конкурсного полку прибуло. І чималенько. Тому так довго курінний розбирав ваші «прикольні» завали. Щоб довго не розпатякувати, візьмімося за справу.

Третє місце — і, відповідно, три бали — за новачком конкурсу Р. Шолгицем із Сумщини. Ось його варіант: *«Зраділа баба — вдалося спокусити... Та ні! То він нахилився горілку бубликом закусити».*

Друге місце за нашою постійною гуморною завсідницею Ганною Цибульською зі Шполи (п'ять балів):

Поки я не президент,
В президенти претендент,
На весіллі я гуляю,
Молодичок забавляю.
Як налила первачок,
То цілую в кулачок,
А подасть на закусь щуку —
Поцілую її в щоку.
Буду й далі цілувати —
Голосів хочу набрати.

Ну, а на першу сходинку зійшов наш давній знайомий Іван Сухий із Жашкова. За влучність і простоту: *«Депутат в окрузі»* — він отримує свої чергові 10 балів.

Курінний вже чує настирливе: «Огласите весь список...», тому просто змушений оприлюднити прізвища переможців за рейтингом:

Василь Панченко — 3 бали;
Р. Шолгиць — 3 бали;
Григорій Бажан — 6 балів;
Василь Довжинець — 8 балів;
Галина Цибульська — 10 балів;
Іван Сухий — 20 балів;
С. Буряк — 25 балів.

Тепер ви все і всіх знаєте — тож знайте і це: конкурс триває, і ще є час наздогнати й перегнати лідерів. Два—три влучні підписи — і ви в дамках.

Перед вами черговий фотошедевр. Підписи до нього надсилайте з позначкою: ***«Курінь. Зелень пузата».***

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Фото Михайла ГОЛЯКА.

Підвезіть даму на авто

— Добродію, чи не підвезете красиву, цікаву жінку?..

Дякую!.. Ви мене, звичайно, вибачте, а що у вас за машина? «Лада» або «Жигулі»? Я ніяк не навчуся відрізняти їх. Утім, не відповідайте, я спробую сама вгадати. Якщо вона вишневого кольору, значить «Жигулі». Хоча, може, я помиляюся, начебто і «Вольви» такі є. Утім, це неважливо. Ви краще мені скажіть, — я, жінка, на техніці не дуже знаюся, — чого в автомобілях роблять кругле кермо? Погодьтеся, було б воно, як у велосипеда, було б легше вгадати, куди поїдеш. Ні, ви, звичайно, можете не відповідати. Я навіть сказала б, що мовчазність вам дуже до лиця, і мужності в куточки рота додає... Ой, я дивлюся, у вас теж три педалі! Одна, я так розумію, щоб уперед їхати, друга — назад. А навіщо третя?! Ні, що не кажи, ці автоконструктори несосвітні. Щоб не сказати інакше. Ви будь-яку жінку запитайте, вона вам тисячу помилок в автомобілі знайде. От дзеркала, наприклад. Щоб подивитися, треба на вулицю висуватися. А вікна? Маленькі, криві. Спробуй сюди шторки повісь! Та й більшою має бути машина, щоб попереду два крісла, а позаду диван. З «Людовика» або з «Регіни». А між ними журнальний столик. І скрізь щоб серветки крохмальні й квіти різні. Управління має бути, як у швейної машинки: одна педаль і важілець. І не всередині, а он там, над цим... над капотом. Ось це сидіння туди, і над ним тент від сонця... Ну, як раніше у карет. А от ще це... здається, підвіскою зветься. Ну, ні в пень! Завжди і зуби, і вуха в помаді. Яка вже тут кава з подругою! От ви гляньте на машину жіночими очима, і ви відразу з мною погодитеся, що все це консервні бляшанки. А люди в них, як шпроти. Хоч «Жигулі» візьми, хоч цю... яка на честь еротичної жінки називається... э-э-э... «Хрін дай». Якщо запитати тих конструкторів, навіщо вони стільки приладів поставили, ви гадаєте, дадуть відповідь? Кому вони потрібні?! Якщо мужики на них дивитимуться, вони нас, красивих, не побачать. А щоб, скажімо, швидкість визначити, то немає нічого простішого: за вікном не миготить, отже, стоїш; у повороти не вписуєшся — перебір. До речі, про міцність. Який «Лимоден» витримає випадково проїжджаючого «Кировця»?.. Ето ж! Я вже не кажу про світлофори і знаки. Це ж приниження людської гідності! «Ліворуч заборонено, тому що тупик чекає в тебе праворуч...» «Обгін заборонено, тому що фотографувати тут не можна!..» «Увага, за сто метрів пост ДАІ і платна стоянка для низьколітних літаків!..» А це що за манія — на кожному кілометровому стовпі вішати таблички з відстанню до найближчої лікарні? У нас що, на дорогах лише гіпертоніки і гонорсетики?.. До речі, як у вас з цим?.. Із другим?.. Я вже приїхала, то ви, може, мене почекаєте? Я тільки до перукаря, і відразу назад... Гей, чоловіче, куди ви рвонули, наче на ракеті?..

Юрій АЗАНОВ.
Одеса.

ДОШКА ПОШАНИ «КУРЕНЯ»

Можливість неможливого

Михайло Рябець, голова Центрвиборчкому:
— Тільки в нашій країні таке можливо: на вулицях і в кулуарах говоримо одне, а рішення приймаємо геть інші.

Від чергового:
— Я з вами згодний, Михайле Михайловичу, тільки в нашій країні таке можливо, коли вулиця голосувала за одних, а в ЦВК, у кулуарах, рішення приймали зовсім за інших...

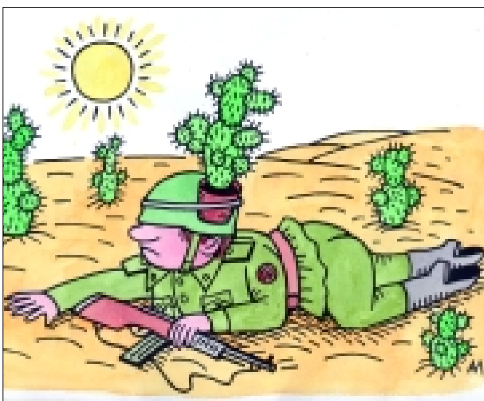
Середнє...

Леонід Кучма, Президент України, про те, яким, на його думку, має бути Генеральний прокурор: ***«Щось середнє між Потебеньком, котрий не любив зустрічатися з пресою, і цим (Піскуном), який любив поговорити...»***

Від чергового:
— Дивно чути, бо це середнє, здається, саме й було Генпрокурором, а Потебенько з Піскуном просто тимчасово виконували обов'язки...

Спокійно! Іде війна

Валерій Хорошковський, Міністр економіки:
— Я можу зрозуміти Енгельса. За його часів усе було набагато спокійніше.

Від чергового:
— Я теж. Аби стати щасливим, Фрідріх Енгельс мав смакувати вино «Шато Марго» врожаю 1848 року. А нашому колишньому марксисту, щоб настала повна розслабуха і прилинула дещиця щастя, потрібно всього-на-всього у вихідний — грамів сто п'ятдесят... І весь тиждень знову воює...

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО, Михайла САЧКА, Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

СІМ МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Оптимум

Система фальсифікації результатів голосування в Банановому Маразмадорі настільки досконала, що там прийняли рішення: аби не морочити голови ні собі ні людям, вибори більше не проводити, а відразу оголошувати прізвища переможців.

Говорять кінологи

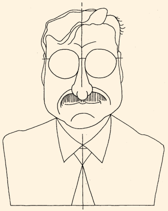
Служи, Дружку, Лордом станеш!

Корисна порада

У нашій країні завше буде справжня демократія, свобода слова, позитивні тенденції, якщо задушити свободу слова та з усіх трибун, на всіх телерадіоканалах та у всіх друкованих виданнях трубити лише про торжество демократії, свободу слова та позитивні тенденції.

Олександр ПЕРЛЮК.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДЯ.

Цього дня

■ 1873 р. Помер Михайло Максимович, вчений-енциклопедист, письменник. Перший ректор Київського університету. ■ 1903 р. Народився Олександр Бойченко, комсомольський діяч. У 1930-32 — генсек ЦК ЛКСМУ. ■ 1906 р. У царській Росії опубліковано новий земельний закон, що розпочинав аграрну реформу в країні («столипінську»). ■ 1918 р. Народилась Олена (Ляля) Убийвовк, організаторка підпільної групи «Нескорена полтавчанка» під час гітлерівської окупації Полтави. ■ 1963 р. Вбито американського президента Джона Кеннеді.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ
з 24 по 30 листопада 2003 року

З'являться чудові можливості для персональних контактів і розширення своєї справи, можливе укладення важливого союзу або налагодження взаємовигідної співпраці.

ОВЕН. Ви побачите результати своєї інтелектуальної діяльності або отримаєте позитивне рішення суду з вашого питання. Якщо хочете поліпшити свої стосунки з родичами чоловіка, то можете це зробити в цей період. Можуть зав'язатися романтичні стосунки з людиною іншої національності або з тим, хто живе далеко. Будь-які дії принесуть результат, якщо ви діятимете приховано або через посередника.

ТЕЛЕЦЬ. Для вас успішними і результативними будуть справи, пов'язані з чужими грошима, спадщиною, кредитом чи позикою. Особливе значення цього тижня матимуть інтимні стосунки. Скористайтеся цим періодом, щоб проявити активність у справах, пов'язаних з друзями, групою однодумців чи громадськими організаціями. Ви можете стати лідером, якщо не сидітимете, склавши руки, а почнете активно впроваджувати реформи.

БЛИЗНЮКИ. Цього тижня зростуть ваші популярність і привабливість. Багато хто шукатиме зустрічі з вами. Скористайтеся цим тижнем, щоб сформувати нові та зміцнити старі партнерські стосунки. Хто перебуває у шлюбі, має змогу покращити свої подружні стосунки. Неодружені можуть зустріти свою половинку. Наприкінці тижня, якщо активно займатиметеся бізнесом, зможете отримати гідний кредит чи дотацію.

РАК. На вас чекають приємні турботи. Творчий підхід до виконання звичайних домашніх чи службових обов'язків принесе вам задоволення, до того ж не тільки моральне, а й матеріальне. Цього тижня варто зайнятися своєю зовнішністю і зробити серію косметичних процедур, ефект від яких буде вражаючим. Можете використати цей період для активного пошуку і встановлення нових партнерських стосунків.

ЛЕВ. Ви будете сповнені творчої енергії, відчуєте емоційне піднесення. Добрий настрій та впевненість у собі супроводжуватимуть вас. Таланитиме, навколо вас гуртуватимуться люди, будете оточені увагою. Якщо поділитеся радістю і оптимізмом з іншими, здобудете популярність у своєму колі. Ваша активність в пошуках нових джерел заробітку чи фінансування принесе нові приємні обов'язки та турботи.

ДІВА. Дуже важливими для вас цього тижня стануть події, пов'язані з вашою сім'єю або батьками. Намагайтеся більше часу проводити з ними — отримаєте чималий заряд сил і бадьорості. Маєте змогу розв'язати всі важливі питання, що стосуються купівлі або продажу нерухомості. На поточний тиждень можна планувати косметичну операцію.

ТЕРЕЗИ. На вас очікують дуже приємні новини, контакти і знайомства. Використайте тиждень для активного навчання — буде як ніколи цікаво і легко. Корисними і вигідними будуть розважальні поїздки. Можете активізувати партнерські стосунки і вони матимуть практичні результати. Якщо ви самотні, вірогідне романтичне знайомство, яке може стати тривалим і приємним.

СКОРПІОН. Прибутки зростуть, і ви матимете змогу дозволити собі набагато більше, ніж раніше. Можете зробити дорогі та престижні покупки, ювелірні прикраси із золота. Зросте ваша привабливість і сексуальність. Цього тижня можна почати вдома косметичний ремонт або просто зробити перестановку, щоб стало затишніше і комфортніше. Проявіть активність, щоб відремонтувати щось у помешканні своїми руками, або залучивши фахівця.

СТРІЛЕЦЬ. Ви будете привабливі для оточуючих. Виникне бажання зробити інших щасливими. Скористайтеся цим часом, щоб почати нову справу — вона буде успішною. Доведеться багато працювати, закладати фундамент майбутнього, що згодом принесе свої плоди. Використайте цей тиждень для того, щоб розширити коло своїх знайомих, проявіть ініціативу, щоб познайомитися з новими цікавими людьми.

КОЗЕРІГ. Якщо вас захопила любов, то краще нині приховувати свої почуття або не афішувати стосунки. Цього тижня особливо пам'ятним для вас може стати присутність на церковній службі: відчуєте свою причетність до Бога, і це сповнить вас радістю і щастям. Сприятливий час, щоб активізувати свої контакти і спілкування, зайнятися навчанням, реалізувати заплановані поїздки.

ВОДОЛІЙ. Отримаєте істотну допомогу від друзів чи покровителів. Цей тиждень бажано використати для того, щоб визначитися у своїх бажаннях і окреслити нові плани і перспективи. Успішною і вигідною буде колективна діяльність. Використовуйте свою ділову хватку для розв'язання матеріальних проблем.

РИБИ. Цього тижня відчуватимете прилив сил і симпатію оточуючих. Отримаєте доказ того, що ваш престиж значно зросте, побачите результати своєї праці. Використайте цей період для переговорів із своїм безпосереднім керівником або з іншими впливовими особами. Проявіть ініціативу в спільному бізнесі чи заплануйте з друзями активний відпочинок.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

У листопаді світанок з сутінками в полудень зустрічаються

22 листопада — Мотрони. Якщо в листопаді Мотря на білому коні приїде, то гостру зиму нам привезе.

27 листопада — Пилипа, Заговини, запусти на Пилипівку. Іній на Пилипа — буде овес, як липа. Якщо хмарно або сніжно — травень буде негожий.

28 листопада — Пилипівський піст, Пилипівка. Якщо в цей день лежить сніг, то долежиться до повені.

Прикмети листопада

■ Якщо навколо місяця утворюється червоне коло — чекайте мокрого снігу з вітром.
■ Перший тривкий сніг випадає на ніч; денний сніг довго не затримається.
■ Качки або гуси дедалі частіше перелітають з місця на місце — на холодну зиму.
■ Яка погода в листопаді — така і в квітні.
■ Якщо зірки на небі яскраві — на гарну погоду, тьмяні — на дощ або сніг.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
► Рукописи не повертаємо.
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311218.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dneprоpochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»